

БЪЛГАРСКИ
ХЕЛЗИНСКИ
КОМИТЕТ

Становище на Българския хелзинкски комитет
по номинацията на
съдия Сотир Цацаров за главен прокурор

на основание т. 2 от раздел II от
приетите от ВСС

Процедурни правила за избор на кандидати за [...] главен прокурор

Становището ни е отрицателно. Не считаме, че господин Цацаров е подходящ за главен прокурор. По наша преценка той няма изискуемите високи професионални качества. Това е така, защото той няма дължимото разбиране и уважение към върховенството на закона и конституционните права на личността, а без това юристът не е добър. Високите професионални качества на прависта включват, на първо място, владеене, на теория и практика, на основните принципи на правото, на конституционното право и на правото на основните права на човека, без които законността и правото не са мислими.

Защо според нас съдия Цацаров не разбира и не зачита върховенството на закона и конституционните права на личността и, следователно, не следва да стане главен прокурор?

Първо, в качеството си на съдия и председател на Пловдивския окръжен съд той е известен с, по негови думи, „**по-твърдата наказателна политика на съдилищата в Пловдив**”¹, отстоявана от него. Тази „политика” на съдията и председател на съд Цацаров е незаконна и противоконституционна. Съдът не е политически орган и той политика не може да има. Единственото, което съдът може да има, е независимо и безпристрастно вътрешно убеждение, основано само на доказателствата по делото и закона. Съдът съществува, за да решава дела, като прилага към тях закона, а не своята преценка за целесъобразност. Политиките са преценки и основани на тях практики по целесъобразност. Съд, който действа по целесъобразност, не е съд, а орган за произвол, който отговаря за тежка злоупотреба с правото на хората на правосъдие, т.е. на справедлив процес пред безпристрастен и независим съд..

„По-твърдата наказателна политика на съдилищата в Пловдив”, с която е известен господин Цацаров, е израз на незаконното и противоконституционно, произволно, участие на съда в този район в държавната политика, позната като „борба срещу престъпността”. Това участие тежко компрометира безпристрастността на съда. То залага в „съденето” критична доза пристрастност към държавното обвинение. Това е така, защото политиката „борба срещу престъпността” има особена телеология. Тази политика преследва цел и целта ѝ не е справедливостта на процеса. Целта е осъждането на хора.

¹ Вж. интервю на Сотир Цацаров във в. „24 часа” от януари 2012 г.

Следователно, целта на наказателния съд, както господин Цацаров си го представя, възплащава и структурира като ръководител, е не неутрално да раздава правосъдие, независимо от това, какво желае държавата, а да обслужва държавата в нейната „борба“ с другата страна по делото – човекът, обвинен, че е престъпник. И тук равенството на страните и правото на подсъдимия на справедлив процес се взривява.

Пак казваме, борбата с престъпността е политическа, а не правораздавателна цел. Такава цел един съд не може да има. Тя подобава само на органи на другите две власти. Един съд може да цели само справедливост, в това число съответно наказание, за индивида.

Фактът, че господин Цацаров не разбира и/ или не зачита това, го прави лош юрист. Пристрастността към държавното обвинение прави господин Цацаров не само несправедлив съдия. Тя го прави негоден и за прокурор, още повече – главен, защото го лишава от съзнание за законност и право, в това число правото на човека на справедлив процес. Не може да бъде главен прокурор човек, който не е осъзнат относно основите на правосъдието и закона.

Закономерно, процентът осъдителни присъди на ръководения от господин Цацаров съд е непочтено висок – 95-98.5%, при средна европейска стойност 80%.² По данни от НСИ оправданите подсъдими през 2011 г. в Пловдив са 1.64 % от всички предадени от прокуратурата на съд; през 2010 г. са 1.48 %; през 2009 г. – 0.41 %; през 2008 г. – 0.49 %; през 2007 г. – 2.71 %; през 2006 г. – 2.16 %; през 2005 г. – 0.85 %; през 2004 г. – 0.84 %.³ Това означава, че почти всеки, обвинен от прокуратурата, е осъден. Съдът там действително е сътрудник на прокурора, а не негов съдник.

Това са резултати, които господин Цацаров оценява високо. Според него те правят работата на пловдивските съдилища „повече от добра“.⁴ Това изявление и стоящата зад него практика на съдията и съдебен началник Цацаров правят неговите професионални качества повече от недобри.

Второ, господин Цацаров, в качеството си на председател на окръжен съд, е известен с редовните си **съвещания с местни ръководители на полицията и обвинението**, за постигане на „институционално единодействие срещу престъпността“.⁵ Фактът, че той, като съдия, целенасочено и рутинно единодейства с държавата по делата, които по закон му е възложено да реши, независимо от нея, като безпристрастен арбитър, означава, че той няма понятие от равенство на

² Вж. статия „ВСС промени по съмнителни причини правилата за избора на нов главен прокурор“, <http://advocati.org/index.php?menu=2&podmenu=3#121109>.

³ Вж. статия „Общата политика на "стабилния съдия" – I“ http://www.mediapool.bg/%D0%BE%D0%B1%D1%89%D0%B0%D1%82%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%BB%D0%B8%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B0-%D0%BD%D0%B0-%D1%81%D1%82%D0%B0%D0%B1%D0%B8%D0%BB%D0%BD%D0%B8%D1%8F-%D1%81%D1%8A%D0%B4%D0%B8%D1%8F-%E2%80%93-i*-news199135.html.

⁴ Вж. интервю на Сотир Цацаров във в. „24 часа“ от януари 2012 г.

⁵ Вж. статия „Симулация! Или какви качества се очаква да притежава новият главен прокурор“, <http://www.mediapool.bg/%D1%81%D0%B8%D0%BC%D1%83%D0%BB%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F!-news200017.html>.

страните и справедлив процес, нито от основите на правото. Ако, напротив, има понятие, но нехае за него, това не прави качествата му на юрист по-добри. Прави ги по-лоши. Съдия, който осъзнава какво прави, когато се сговаря с полицаия и прокурора как заедно да постигнат осъждане на хората, които прокурорът и полицаят посочат, е много лош правист. Неговите „професионални“ качества нямат нищо общо с правото.

Трето, господин Цацаров, в качеството си на председател на окръжен съд, е известен с това, че **системно злоупотребява** с властта си да разрешава използване на **специални разузнавателни средства** (СРС) срещу гражданите, в нарушение на закона⁶ и основното гражданско право на неприкосновеност на личния живот. Той открито заявява, че не спазва закона в това отношение: „Не съм привърженик на тезата, че СРС-та трябва да се използват в краен случай.”⁷ Следователно, господин Цацаров е съдия, който се счита над закона и смята, че му е позволено да го нарушава. Това не е добър юрист.

По неговите собствени думи, през 2011 г. той е издал 1321 разрешения за СРС и само 67 отказа.⁸ Засегнатите хора са 482, а вмешателствата са произвели само 357 веществени доказателствени средства (ВДС).⁹ До 2011 г. разрешенията за СРС, които господин Цацаров дава, отбелязват стабилен растеж. За 2010 г. те са 1753, близо двойно повече от 2009 г., когато са били 1049 и доста повече от разрешенията, дадени през 2008 г. – 759.¹⁰

Няма значение, противно на твърдяното от господин Цацаров, че броят на засегнатите лица е по-малък от броя на разрешенията, т.е. че за едно лице се дават повече от едно разрешения за употреба на СРС – за различни „оперативни способности”. Употребата на повече от един оперативни способа спрямо едно лице отразява кумулиране на вмешателствата, наслагване на прониквания в личната сфера и, съответно, по-висока интензивност и обхват на намеса в основното право на личен живот на индивида. Именно затова се изискват отделни разрешения за всеки нов оперативен способ – защото има значение степента на вмешателството. Разрешаването на един оперативен способ не означава, че потърпевшият човек вече няма право на неприкосновеност на личната сфера и тя може да бъде накърнявана, както и колкото пъти пожелаят органите. Фактът, че господин Цацаров не разбира това или че то не го занимава, го прави лош юрист.

⁶ Вж. чл. 3, ал. 1 ЗСРС: Специалните разузнавателни средства се използват в случаите, когато това се налага за предотвратяване и разкриване на тежки престъпления по реда на Наказателно-процесуалния кодекс, когато необходимите данни **не могат да бъдат събрани по друг начин**.

⁷ Вж. статия „Съдията за пример“, <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1416500>.

⁸ Вж. интервю със Сотир Цацаров във в. „Труд” от 11 ноември 2012 г., <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1629025>.

⁹ Пак там.

¹⁰ Вж. статиите „Двойно повече СРС-та в Пловдивско, най-много се подслушват телефони“, http://dariknews.bg/view_article.php?article_id=65392

и „Огромно увеличение на подслушването в Пловдив и Шумен“, <http://www.mediapool.bg/%D0%BE%D0%B3%D1%80%D0%BE%D0%BC%D0%BD%D0%BE-%D1%83%D0%B2%D0%B5%D0%BB%D0%B8%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%B8%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D0%BE%D0%B4%D1%81%D0%BB%D1%83%D1%88%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5%D1%82%D0%BE-%D0%B2-%D0%BF%D0%BB%D0%BE%D0%B2%D0%B4%D0%B8%D0%B2-%D0%B8-%D1%88%D1%83%D0%BC%D0%B5%D0%BD-news174883.html>.

В духа на това свое неразбиране/ незачитане на важността на правото на личен живот и следващия от него императив вмешателствата да бъдат строго дозирани – до не повече от съразмерното, т.е. стриктно необходимото, господин Цацаров предлага в концепцията си промяна в начина, по който се отчита използването на СРС.¹¹ Той предлага статистически показател да бъде вече не броят на разрешенията за СРС, а само броят на засегнатите лица и броят на ВДС – така че цифрите да са по-малки и обществото да не се тревожи толкова, че злоупотребяват с правата му. Това е лъжовен прием и не подхожда на главен прокурор. Господин Цацаров не подхожда за главен прокурор, защото дори в официалната си концепция предлага манипулиране, подвеждане на обществото относно степента на вмешателство в правата на хората, т.е. предлага убягване от обществения контрол за законност. Пак казваме, че прокуратурата е орган за законност, а не орган за „продаване” на обществото на нарушенията на правата му.

Не само ние оценяваме така предложението на господин Цацаров за „модулиране” на статистиката за СРС. Така оцени това предложение, когато то беше направено от друг съдия и съдебен началник, също нелегитимно близък с вицепремиера Цветанов (вж. по-долу *Четвърто*) – Владимира Янева, и парламентарната подкомисия за СРС: „[Д]адени [са] предложения, които не съответстват на буквата и духа на Закона за СРС. Предложеният подход фактически ще доведе до недостоверност на информацията за броя на прилаганите СРС.”¹²

Не следва да се вярва на заложеното в концепцията на господин Цацаров негово отричане от консумираната от него през годините му на съдия и съдебен ръководител позиция за „некрайността” на СРС, като способ. В концепцията си той заявява, че е „за” разследване „при стриктно спазване на закона”, в това число използване на СРС „само когато необходимите данни не могат да бъдат събрани по друг начин”.¹³ Това не е кредитбилно обещание, когато идва от човек, който за последните 6 години е увеличил три пъти разрешенията, които дава за СРС и който публично открито е заявявал, че не спазва същия този закон, за строгата необходимост от СРС.

По-верни от думите са делата. Делата на господин Цацаров не съответстват на концепцията му. Последната е мимикрия. Такава е в частта за стриктното спазване на закона за СРС, както и в останалите части, в които се декларира загриженост за правата на гражданите и честното упражняване на власт спрямо тях. Тези концептуални декларации обслужват целта на господин Цацаров да се „продаде” на обществото като добър кандидат за главен прокурор, но нямат общо с действителността. Това става ясно от фактите, които определят досегашното поведение на господин Цацаров като съдия и съдебен началник.

Четвърто, господин Цацаров е известен с това, че поне от 2 години открито е **фаворит на премиера Бойко Борисов и вицепремиера Цветан Цветанов.**

Цветанов: “Той е един от може би най-стабилните съдии в България, който е получил най-добрата подкрепа както от министерството, така също от прокуратурата, така също и от

¹¹ Стр. 22 от концепцията му.

¹² Вж. Становище на подкомисията от 2 февруари 2012 г.

¹³ Стр. 21 от концепцията му.

обществеността, така също и от европейските ни партньори. И го давам за пример.”¹⁴ (април 2010 г.)

„Сотир Цацаров е с безупречна репутация в Пловдив, това е достатъчно.“¹⁵ (9 ноември 2012 г.)

Борисов: „Цацаров е най-добрият окръжен съдия, с когото съм работил като главен секретар на МВР.“¹⁶ (19 ноември 2012 г.)

„Вече като премиер, в пристъп на правен ентузиазъм, Борисов го определи като "еталон за съдия". Според него, всеки съдия трябва да реши всяко дело, както би го решил Сотир Цацаров. Премиерът дори твърди, че е дарил председателя на ПОС с пистолет за добро представяне при експресното и образцово осъждане на известен автоапаш.“¹⁷

Съдията Цацаров е системно рекламиран от премиера и вицепремиера като юрист, който им харесва. И двамата са ноторни с дълбокото си неразбиране и тежко незачитане на върховенството на закона и конституционните принципи и права. Тяхната положителна оценка за господин Цацаров, като юрист, говори, по значим начин, зле за неговите професионални качества. На второ място, тази публична положителна оценка означава, че господин Цацаров е полезен, върши работа за премиера и вицепремиера. Това вече говори много зле за неговите професионални качества. Тези двама не просто са представители на правителството, на което един съдия няма работа да бъде полезен. Както казахме, Борисов и Цветанов са

¹⁴ Вж. статия „У нас всеки е виновен до доказване на противното“,

<http://www.mediapool.bg/%D1%83-%D0%BD%D0%B0%D1%81-%D0%B2%D1%81%D0%B5%D0%BA%D0%B8-%D0%B5-%D0%B2%D0%B8%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B5%D0%BD-%D0%B4%D0%BE-%D0%B4%D0%BE%D0%BA%D0%B0%D0%B7%D0%B2%D0%B0%D0%BD%D0%B5-%D0%BD%D0%B0-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D0%BE%D1%82%D0%BE-news164376.html>.

Това е в контекста на изявленията на господин Цветанов от, съответно, 22 януари 2012 г., 31 януари 2012 г. и 6 март 2012 г.: „Благодаря на тези съдии, които ежедневно разговарят с мен и са носители на промяната.“ (<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1197447>) "Има много съдии, с които аз комуникирам ежедневно и които ме подкрепят." (<http://legalworld.bg/show.php?storyid=25788>) „Винаги съм бил с протегнатата ръка към съда, винаги съм бил да работим заедно. Съдът и МВР са като скачени съдове.“ (на форум за публично представяне на План за действие за реформи в съдебната система, представен от Сотир Цацаров) (<http://www.24chasa.bg/Article.asp?ArticleId=1265967>).

¹⁵ Вж. предаване на bTV, цитирано от агенция „Фокус“, <http://www.focus-radio.net/?action=news&id=622159>.

¹⁶ Вж. статия „Бойко Борисов подкрепи Сотир Цацаров за нов главен прокурор“, <http://www.trud.bg/Article.asp?ArticleId=1640636>. В този контекст е изказването на Борисов от юли 2012 г.: "А защо не и съдия да е новият главен прокурор, за да познава по-детайлно работата и на съда и съответно да може да накара прокурорите, които пък са началниците на полиците в досъдебното производство, да събират по-качествено и по-точно доказателствата." (пред Нова телевизия, http://www.dnevnik.bg/bulgaria/2012/11/08/1942887_sotir_cacarov_e_predlojen_za_glaven_prokuror_dopolnena/).

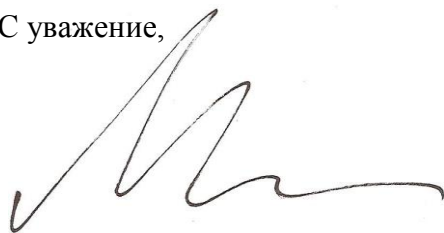
¹⁷ Вж. статия „Симулация! Или какви качества се очаква да притежава новият главен прокурор“, <http://www.mediapool.bg/%D1%81%D0%B8%D0%BC%D1%83%D0%BB%D0%B0%D1%86%D0%B8%D1%8F!-news200017.html>.

представители на изпълнителната власт, които са ноторни със своето грубо незачитане на принципите на правосъдието и, въобще, на правилата на правовата държава. Фактът, че господин Цацаров се харесва на такива „лица и хора”, означава, че той няма качества на правист; още по-малко – изискуемите високи такива.

Хвалбите на Цветанов и Борисов, чийто обект е господин Цацаров, несъмнено не са просто приказки. Зад тях стои реално, осъществено поведение на господин Цацаров, което е тъкмо такова, че да се оцени високо от премиера и вицепремиера, които в последните години натрупаха тежка печална слава с опитите си да подчинят на своите цели правосъдието. Тези неща – близостта и публичните хвалби на съдебен началник от министъра на полицията и неговия началник, са немислими в правова държава. Фактът, че е участник в тях, прави господин Цацаров силно неподходящ за длъжност в съдебната система, още повече – длъжността на главен прокурор. Както знаем, прокуратурата е орган за законност, а не за нелегитимна интимност с полицията.

Този списък на основания, на които считаме, че господин Цацаров не следва да стане главен прокурор, не е изчерпателен.

С уважение,

адв. Маргарита Илиева,
Правен директор на
Българския хелзинкски комитет